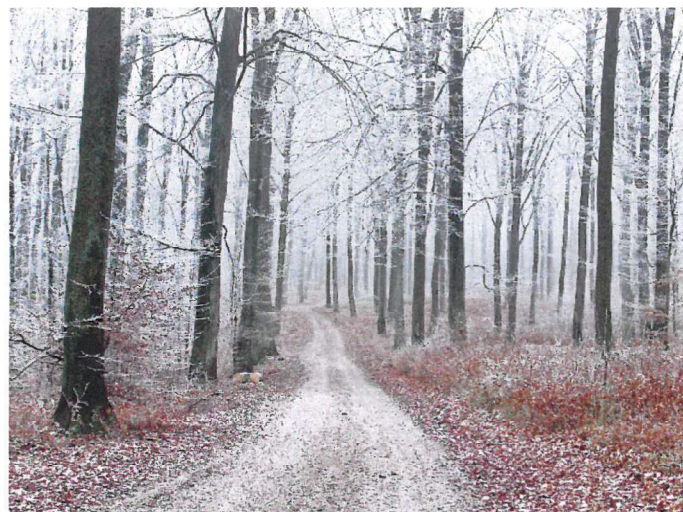

Faktaark om milepæle i 2025

Ministeriet for Grøn Trepark og KL har den 13. december 2024 indgået Rammeaftale om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af *Aftale om et Grønt Danmark* og *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*. Dette faktaark uddyber elementer i aftalen.

De lokale grønne treparter skal med udgangen af 2025 udarbejde omlægnings-planer for arealomlægningen i deres lokale vandoplande.

Tidsfrister for 2025

Kommunernes tidsfrister i de enkelte lokale treparter er:

- Senest den 1. februar 2025 skal kommunerne meddele Ministeriet for Grøn Trepark og KL hvilken kommune, der varetager hhv. formandskabet og sekretariatsbetjeningen af den lokale trepart for hver af de 23 lokale treparter. Udgangspunktet er, at de nuværende formands- og sekretariatskommuner fortsætter.
- Senest den 1. februar 2025 skal kommunerne have oprettet den lokale trepart, inkl. udpegning af deltagere fra Danmarks Naturfredningsforening og Landbrug & Fødevarer.
- Senest 1. juli 2025 skal den lokale trepart have oprettet de første skitseprojekter og være i færd med at udarbejde omlægningsplaner i it-systemet MARS.
- Senest i december 2025 skal kommunalbestyrelserne principvedtage arealomlægningsplanerne.

Der afholdes månedlige møder i Taskforce der skal sikre fremdrift og videndeling. Parallelt med udarbejdelsen af omlægningsplanerne sker der, via MARS, en opgørelse af effekterne i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø for at sikre, at omlægningsplanerne samlet kan opfylde kvælstofindsatsbehovet og målet for udtagning af kulstofrige lavbundsjord, samt hvordan omlægningsprojekter bidrager til mål om skovrejsning samt mere og sammenhængende natur.

Ministeriet for Grøn Trepark understøtter kommunernes arbejde i de lokale tre-part, herunder ved at løse barrierer og sikre, at kommunernes redskaber er klar til tiden for at understøtte den nødvendige hastighed for at målsætninger kan nås.

Det forudsætter bl.a., at Ministeriet for Grøn Trepark

- Ved udgangen af 2024 offentliggør indsatsbehov for kvælstof via høring af vandområdeplanerne. Herefter fremgår, hvilke vandoplande, der er mest udsatte.
- I januar 2025 udmelder potentialet for udtagningen af lavbundsjord for de 23 lokale treparter og de 98 kommuner.
- I januar 2025 sender en startpakke til de lokale trepart og til kommunerne med kvælstofindsatsbehov og potentiale for lavbund, vejledning til, hvordan de hver især kan komme i gang med opgaven, en milepælsplan for 2025, introduktionsmateriale til MARS og en guide til, hvor der kan hentes hjælp.
- Senest ultimo januar 2025 lanceres det IT-værktøj MARS, som kommunerne og de lokale treparter skal udarbejde omlægningsplaner i.
- I foråret 2025 offentliggør opdateret retentionskort, samt braklægningspunkt ift. markregulering. Kortet vil blive tilgængeligt i MARS.

Faktaark om opfølgning og fremdrift

Ministeriet for Grøn Trepert og KL har den 13. december 2024 indgået Rammeaftale om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark. Dette faktaark uddyber elementer i aftalen.

For at understøtte arbejdet i lokale treparter og omlægningsindsatsen bedst muligt, oprettes en Taskforce for arealudtag med en underliggende arbejdsgruppe, en National styregruppe for arealudtag og et Politisk Forum for Arealudtag (PFA).

Taskforce for arealudtag

Taskforcen har til formål at understøtte fremdriften i de lokale treparters arbejde, samt understøtte kommunerne med at løse barrierer for arealudtag. Tekniske barrierer håndteres af den underliggende faglige arbejdsgruppe, hvor KL, L&F, DN og kommunerne samarbejder om at fjerne barrierer. Barrierer af politisk karakter løfter Taskforcen videre til den Nationale styregruppe for arealudtag. Fremdrift og videndeling understøttes i taskforcen gennem faste statusmøder med repræsentanter for de lokale treparter, hvor der følges op på både fremdrift i udarbejdelsen af omlægningsplanerne og implementeringen af projekterne.

Deltagerkredsen til statusmøder i Taskforcen er:

- Ministeriet for Grøn Trepert
- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV)
- Naturstyrelsen
- 1-2 repræsentanter for hver af de lokale treparter, hvoraf den ene repræsenterer formanden
- Kommunernes Landsforening

Statusmøderne vil have en fast dagsorden, som udarbejdes af ministeriet, så de lokale treparter let kan forberede sig, og registrering af barrierer systematiseres. I 2025, mens omlægningsplanerne udarbejdes, vil dagsordenen centrere sig omkring udarbejdelsen af omlægningsplanerne, udfordringer forbundet med dette og status på indtastning i MARS. Fra 2026 og fremefter vil dagsordenen tage udgangspunkt i fremdrift som opgjort i MARS, samt barrierer og udfordringer, der opstår lokalt i implementeringsfasen.

Der afholdes månedlige statusmøder, men for at holde størrelsen på de enkelte møder nede og holde effektiviteten oppe, indkaldes de lokale treparter i to-tre grupper, fx Østdanmark, Syddanmark og Vestdanmark.

Den Nationale Styregruppe for Arealudtag

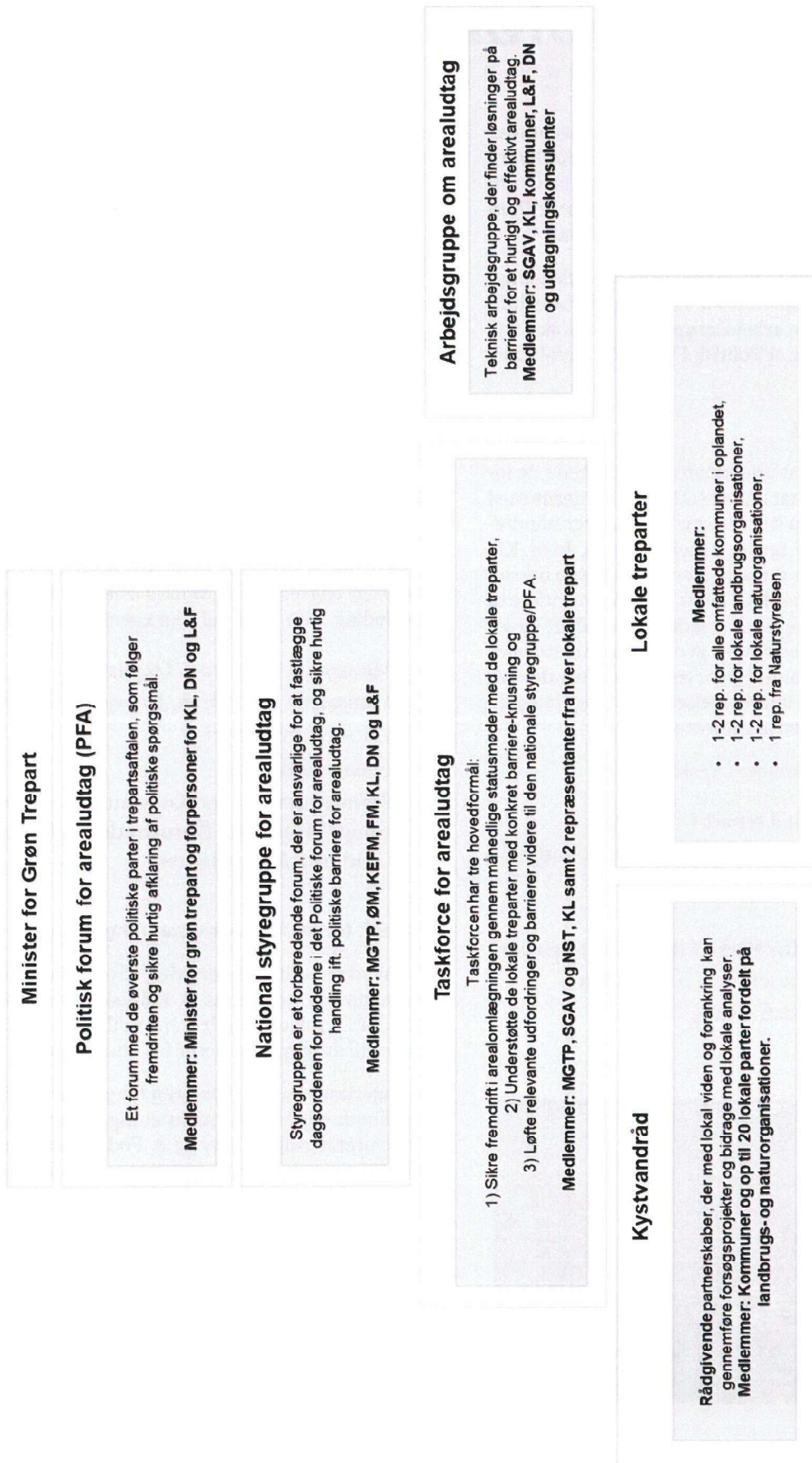
Styregruppen er et forberedende forum, der er ansvarlig for at sikre hurtig handling ift. at løse barrierer for arealudtag og fastlægge dagsordenen for møderne i det Politiske forum for arealudtag. Den består af repræsentanter fra:

- Ministeriet for Grøn Trepert
- Ministeriet for Klima, Energi og Forsyning.
- Økonomiministeriet
- Finansministeriet
- Repræsentanter fra Kommunernes Landsforening, Danmarks Naturfredningsforening og Landbrug & Fødevarer.

Politisk forum for arealudtagning (PFA)

For at sikre politisk forankring af og handlekraft bag arealomlægningen nedsættes et Politisk Forum for Arealudtag (PFA). PFA følger fremdriften i omlægningsplanerne og bidrager til at fjerne barrierer for omlægning.

Deltagerkredsen er ministeren for grøn trepart, forpersoner for Kommunernes Landsforening, Danmarks Naturfredningsforening og Landbrug & Fødevarer, samt evt. øvrige ministre efter behov. Forummet mødes halvårligt eller oftere ved behov (jf. Aftale om Et Grønt Danmark).

Figur 1: Oversigt over organisering af lokal forankring

Faktaark om omlægningsplanerne

Ministeriet for Grøn Trepert og KL har den 13. december 2024 indgået Rammeaftale om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af *Aftale om et Grønt Danmark* og *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*. Dette faktaark uddyber elementer i aftalen.

Omlægningsindsatsen omfatter udtagning af kulstofrige lavbundsjorder, vådområder, skovrejsning, ekstensivering og andre arealbaserede omlægningsindsatser, herunder at bidrage til bedre vilkår for natur og biodiversitet.

De 23 lokale treparter skal drøfte, koordinere og tænke i helheder på tværs med henblik på at udarbejde 23 omlægningsplaner inden udgangen af 2025.

De lokale treparters omlægningsplaner skal samlet være fuldt dækkende planer for indfrielse af kvælstofindsatsbehovet via arealomlægning, for at mindske behovet for markregulering, og målet om udtagning af 140.000 ha lavbundsarealer inkl. randarealer på landsplan. Indsatsbehovet for kvælstofreduktioner er tilgængelige ultimo 2024, når vandområdeplanerne sendes i høring, inkl. en teknisk indbudgettering af effekten af markregulering. I januar 2025 bliver potentialet for udtagningen af lavbundsjorder tilgængeligt for de 23 lokale treparter og de 98 kommuner.

Omlægningsplanerne er dynamiske og vil efter 2025 løbende skulle opdateres - nye projekter kan tilføjes, og eksisterende skitseprojekter kan erstattes med nye initiativer. På den måde kan kommunerne og øvrige aktører altid anvende nye virkemidler i omlægningsplanerne, som først bliver tilgængelige senere. Den løbende ajourføring og opdatering af omlægningsplanen foretages af den lokale trepart, og skal være aktuel, fx når indsatsbehovet opdateres, eller hvis et planlagt projekt ikke kan gennemføres eller nye virkemidler kan erstatte planlagte projekter.

Ministeriet for Grøn Trepert står klar med vejledning og værktøjer til at løse opgaven. Det gælder bl.a. it-plattformen MARS (Multifunktionelt Arealregistrering), som giver kommunerne og de lokale treparter et ensartet og solidt grundlag for at planlægge indsatsen og konkretisere omlægningsplanerne, herunder den løbende opdatering og ajourføring i takt med, at omlægningsplanerne omsættes til konkrete projekter med eventuelle justeringer til følge. Aftale om et grønt Danmark og Aftale om implementering af et grønt Danmark introducerer foruden en styrket lokal forankring en række yderligere elementer, der også skal bidrage til, at kvælstof-indsatsbehovet nås, herunder skærpet miljøgaranti fra og med 2027, akutindsatser i de mest udfordrede områder og ny reguleringsmodel.

I foråret 2025 offentliggøres opdateret retentionskort, samt braklægningspunkt, som bliver tilgængeligt i MARS.

Kvælstofindsatsbehovet i omlægningsplanerne

Målet med Aftale om implementering af et Grønt Danmark er at reducere kvælstofudledningen med aktuelt 13.780 ton. Kvælstofmålene er tilgængelige ultimo 2024, når vandområdeplanerne sendes i høring, inkl. en teknisk indbudgettering af effekten af markregulering. I høringen af vandområdeplanerne fordeles indsatsbehovet på 108 delvandoplande fordelt på 37 hydrologiske kystvandsgrupper. I it-systemet MARS opgøres effekten af de lokale treparters 23 omlægningsplaner i disse 37 hydrologiske kystvandsgrupper. Målopfyldelse vil ske ved arealomlægning i samspil med markregulering, herunder fx ved ekstensivering således, at behovet for markregulering begrænses mest muligt.

Udtagning af kulstofrige lavbundsgrunde i omlægningsplanerne

Målet er at udtage 140.000 ha kulstofrige lavbundsgrunde inkl. randarealer på landsplan frem mod 2030. I januar 2025 udmelder Ministeriet for Grøn Trepert potentialet for udtagning af lavbundsgrunde for de 23 lokale treparters og de 98 kommuner. Udgangspunktet for udtagning af kulstofrige lavbundsgrunde er den nationale kortlægning af potentialet for udtagning af lavbundsgrunde, det såkaldte "tørvekort", senest udarbejdet af Aarhus Universitet i 2024.

Skovrejsning i omlægningsplanerne

Det er aftalt, at der på landsplan rejses 250.000 ha skov, heraf 100.000 ha urørt skov, frem mod 2045. Heraf skal 20.000 ha rejses som statsskov. I MARS kan det opgøres, hvor meget skov der rejses og dermed, hvor meget den lokale treparts omlægningsplan bidrager til at indfri det nationale mål om 250.000 ha skov, samt hvor stor kvælstofreduktion skovrejsning bidrager med. Den ny ordning for privat skovrejsning åbner i 2025.

Natur i omlægningsplanerne

De lokale treparters skal i de lokale omlægningsplaner arbejde for så vidt muligt at identificere arealer inden for omlægningsindsatsen, som har potentiale for at bidrage til mere og sammenhængende natur, herunder beskyttet natur, og hvor muligt også strengt beskyttet natur.

Boks 1

Mulige indsatsområder der kan indgå i omlægningsplanerne

- Kvælstofvådområder
- Skovrejsning
- Lavbundsprojekter
- Klima-lavbundsprojekter
- Ekstensivering
- Minivådområder
- Restaurering af ådale
- Øvrig permanent udtagning, fx naturområder

Kilde: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Faglig verificering af omlægningsplanen

I de indmeldte omlægningsplaner i 2025 i MARS vil det være muligt at se, hvor mange projekter og projektskitser, der planlægges gennemført i den enkelt kommune. I MARS opgøres effekten af de indmeldte omlægningsplaner, hvad angår kvælstofindsatsen, i 37 hydrologiske kystvandsgrupper. På den måde er det muligt at følge, hvordan planen bidrager til at opfylde de angivne mål for kvælstof efter den opgørelsesmetode, som anvendes i vandplanlægningen. Effekten af udtagning af kulstofrige lavbundsgrunde, og hvordan omlægningsprojekter bidrager til de nationale mål om skovrejsning samt mere og sammenhængende natur, vil ligeledes fremgå.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø følger løbende arbejdet med omlægningsplanerne via MARS og er i løbende dialog med de lokale treparters, bl.a. via møder i Taskforcen. Den faglige verificering består i opgørelsen af, hvordan de indarbejdede projekter og projektskitser i omlægningsplanen bidrager til at opfylde målsætningerne for kvælstof, lavbund, samt en opgørelse af, hvordan planen bidrager til skovrejsning og øvrige naturprojekter.

Faktaark om lokale treparter

Ministeriet for Grøn Trepert og KL har den 13. december 2024 indgået Rammeaftale om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark. Dette faktaark uddyber elementer i aftalen.

Der etableres 23 lokale treparter, der bygger på de eksisterende vandopplandsstyregrupper (VOS'er), og vil bestå af nøgleaktører med en tæt forbindelse til de lokale behov og perspektiver.

Organisering i de lokale treparter

Deltagerkredsen i hver lokal trepart er:

- 1-2 repræsentanter for hver af kommunerne i oplandet
- 1-2 repræsentanter for lokale landbrugsorganisationer
- 1-2 repræsentanter for lokale naturorganisationer
- 1 repræsentant fra Naturstyrelsen

Omlægningsplanerne skal forankres i de respektive kommunalbestyrelser, og det anbefales derfor, at hver kommune udpeger mindst en politisk repræsentant til arbejdet i den lokale trepart. Repræsentanterne fra natur- og landbrugsorganisationerne udpeges centralt af Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforenings hovedorganisationer. Repræsentanterne kan løbende samle input fra deres lokale netværk og sikre en bred forankring i deres bagland.

Den enkelte lokale trepart kan vælge at organisere sig i relevante arbejdsgrupper, f.eks. med tekniske arbejdsgrupper og politiske styregrupper for at sikre en bred forankring og en løbende politisk opmærksomhed på arbejdet. De lokale treparter samarbejder også via 10 tværkommunale samarbejder, der er dannet ifm. den faciliterende lavbundsindsats i 2024, for bl.a. at understøtte smidig videndeling og erfaringsudveksling.

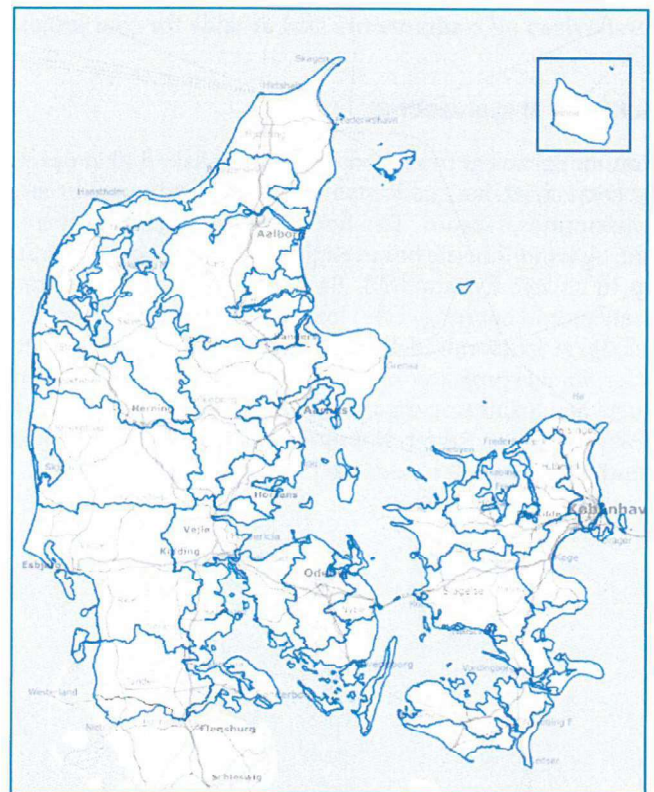
Rolle og ansvar

Kommunerne i hver lokal trepart udpeger formands- og sekretariatskommuner, og der udpeges en kommunalpolitisk forperson. Formands- og sekretariatskommunen kan være samme kommune eller to forskellige kommuner. Formandskommunen har ansvar for at drive arbejdet i treparten, herunder at sikre den løbende fremdrift i trepartens arbejde. Sekretariatskommunen står for sekretariatsbetjening af de lokale treparter og tværgående koordinering. Den lokale trepart stiller med to repræsentanter til møder i Taskforce for Arealudtag, hvoraf den ene repræsenterer formanden for den lokale trepart.

Hver af de 23 lokale treparter planlægger og gennemfører en omlægningsplan indenfor den enkelte treparts geografiske område.

I it-systemet MARS opgøres effekten af omlægningsplanerne i 37 hydrologiske kystvandsgrupper. Kommunalbestyrelserne principvedtager ultimo 2025 de dele af omlægningsplanerne, der i MARS er registreret inden for egen kommunegrænse. Det er kommunerne, som er myndighed for arealanvendelse, hvorfor det er kommunerne, der i sidste ende er ansvarlige for de dele af omlægningsplanen, der ligger inden for egen kommunegrænse og for, at arbejde for kontinuerlig fremdrift i arealomlægningen. Derfor skal disse dele af omlægningsplanerne principvedtages i kommunalbestyrelserne ultimo 2025 i de kommuner, som omlægningsplanerne omfatter.

Parallelt med udarbejdelsen af omlægningsplanerne sker der, via MARS, en opgørelse af effekterne i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø for at sikre, at omlægningsplanerne samlet kan opfylde kvælstofindsatsbehovet og målet for udtagning af kulstofrige lavbundsjord, samt hvordan omlægningsprojekter bidrager til mål om skovrejsning samt mere og sammenhængende natur.

Figur 1: De 23 lokale treparter dækker hele Danmark

Udtagningskonsulenterne

De lokale treparter skal have et meget tæt samarbejde med de lokale udtagningskonsulenter. Udtagningskonsulenterne skal styrke omlægningsindsatserne ved at arbejde for at sikre lodsejernes opbakning til og deltagelse i arealomlægningsprojekter.

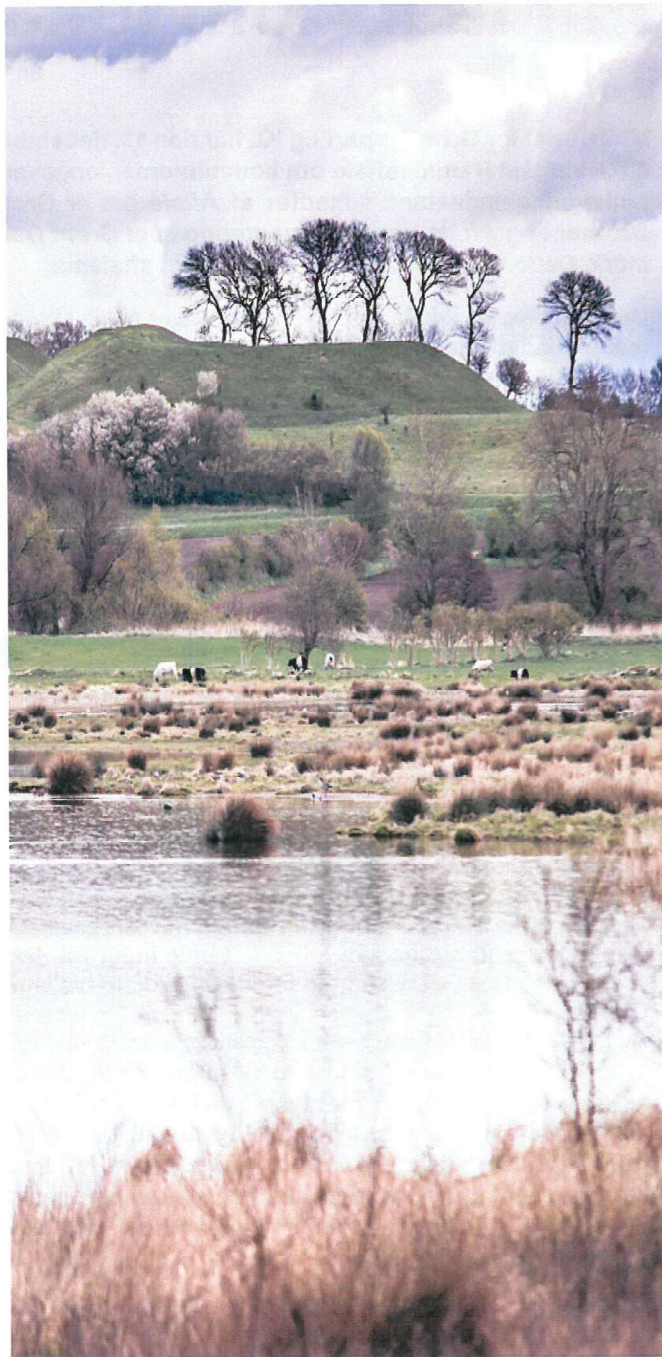
Som led i den lokale forankring har udtagningskonsulenterne to forskellige roller. Dels at være den primære kontaktperson for lodsejerne i projekter, som lodsejerne selv kan søge tilskud til, herunder at fungere som lodsejernes ene indgang i forbindelse med søgning af tilskud og myndighedsgodkendelser. Dels at bidrage til facilitering af større udtagningsprojekter, hvor kommunerne eller Naturstyrelsen er projektejer. Udover at rådgive lodsejere i bl.a. ansøgningsprocessen indgår udtagningskonsulenterne i det lokale opsøgende arbejde med at øge kendskabet og interessen blandt lodsejere for at indgå i projekter og være bindeled mellem lodsejere, kommunerne, Naturstyrelsen og de lokale treparter i samarbejdet om den lokale omlægningsindsats.

Naturstyrelsen

Naturstyrelsen indgår i de lokale treparter som en vigtig aktør, der skal understøtte realiseringen af omlægningsindsatsen. Naturstyrelsen er i dag projektejer på mange af arealomlægningsindsatserne, og vil også have den rolle fremover. Det aftales i den lokale treparter, hvilke projekter hhv. Naturstyrelsen og kommunerne skal arbejde for som projektejer.

Snitflade til kystvandråd

Kommunerne har mulighed for at søge tilskud til at oprette og sekretariatsbetjene kystvandråd i oplande med et stort kvælstofindsatsbehov. Der findes 4 eksisterende kystvandråd, og kommunerne har mulighed for at søge om at oprette op til 14 nye kystvandråd. Samarbejdet med et eventuelt kystvandråd bør indgå i den lokale organisering, så man sikrer sig, at kystvandrådets rådgivende arbejde i form af analyser, forsøgsprojekter og lokal viden indgår i relevant omfang i den lokale treparts arbejde med omlægningsplaner og realisering af projekter. Kommunerne har ansvaret for kystvandrådene og leder møderne i rådene.

Faktaark om kommunernes værktøjskasse

Ministeriet for Grøn Trepark og KL har den 13. december 2024 indgået Rammeaftale om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af *Aftale om et Grønt Danmark* og *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*. Dette faktaark uddyber elementer i aftalen.

Ministeriet for Grøn Trepark udarbejder løbende vejledningsmateriale og overblik over den samlede organisering og de forskellige muligheder for at få hjælp i samarbejde med KL.

Hurtig adgang til hjælp

For at understøtte arbejdet i de lokale treparter og sikre en enkelt og smidig adgang til hjælp og information, oprettes der én indgang i Styrelsen for Grøn Areal-omlægning og Vandmiljø (SGAV) til henvendelser om de lokale treparter og omlægningsplanerne. Det omfatter bl.a. en særlig postkasse og direkte indgang via styrelsens call-center.

Udover call-center og postkasse, mødes kommunerne månedligt med Taskforce for arealudtag, hvor der er mulighed for at afrapportere barrierer af politisk og teknisk karakter til staten og til KL. I Arbejdsgruppe for arealudtag, hvor SGAV, KL, Landbrug & Fødevarer, Dansk Naturfredningsforening m.fl. er repræsenteret, arbejdes der løbende med løsninger på teknisk faglige barrierer. Politiske barrierer kan Taskforce for arealudtag bære med videre til den Nationale styregruppe for arealudtag. Organiseringen beskrives nærmere i faktaark om opfølgning og fremdrift.

Værktøjer, der stilles til rådighed til kommunernes arbejde i de lokale treparter

- Vandområdeplanerne sendes i høring (ultimo 2024) med indsatsbehov for kvælstof.
- Potentialet for for udtagningen af lavbundsgrunde for de 23 lokale treparter og de 98 kommuner udmeldes (januar 2025).
- En startpakke til de lokale treparter og til kommunerne med vejledning til, hvordan de hver især kan komme i gang med opgaven, en milepælsplan for 2025, introduktionsmateriale til MARS og en guide til, hvor der kan hentes hjælp (januar 2025).
- MARS it-værktøj (ultimo januar 2025)
- Vejledning i MARS og introduktionskurser (februar 2025).
- Direkte adgang til information og vejledning hos SGAV (første kvartal 2025).
- I foråret 2025 offentliggøres opdateret retentionskort, samt braklægningspunkt ift. markregulering. Kortet vil blive tilgængeligt i MARS.
- Understøttelse i Taskforce for Arealudtag (faste månedlige møder).
- Vejledning i at ansøge og drive kystvandråd samt åbning af ansøgningsrunde (primo 2025)

MARS

Multifunktionel ArealRegiStrering – MARS – er en online platform, som samler de arealbaserede indsatser inden for kvælstof og udtagning af lavbundsjorder ét sted. MARS bygger videre på eksisterende løsninger såsom Klima-Lavbundskortet og udtagning.dk, og erstatter derfor de eksisterende værktøjer. Det vil være muligt via MARS at gå direkte til ansøgningsportalen for de enkelte tilskudsordninger.

De lokale treparter skal udarbejde deres omlægningsplaner i MARS for at sikre et ensartet grundlag til at planlægge arealindsatsen og udarbejde de konkrete om-lægningsplaner for at nå de nationale målsætninger om kvælstofreduktion og udtagning af lavbundsjorder. MARS kan anvendes af alle aktører (private lodsejere, kommuner, naturstyrelsen, udtagningskonsulenter, mv.) til at screene for nye arealomlægningsprojekter, og giver derfor mulighed for at byde ind med forslag til de lokale treparter. MARS giver også Ministeriet for Grøn Trepert og KL mulighed for løbende at følge fremdriften i de lokale treparter.

I forbindelse med lanceringen af MARS vil SGAV bl.a. holde fysiske opstarts-møder og tilbyde webinarer for at sikre højt niveau af kendskab og tryghed til det nye værktøj til understøttelse af omlægningsplanerne. Der oprettes endvidere en hjemmeside med vejledning i brug af MARS og med information om de lokale treparter, omlægningsplaner mv., som lanceres sammen med MARS¹.

MARS 1.0 er klar ved udgangen af januar 2025, og vil understøtte overblik over den samlede kvælstof- og udtagningssindsats på tværs af eksisterende og kommende tilskudsordninger til arealomlægningsindsatsen. Der arbejdes på MARS 2.0, som forventet klart i første kvartal 2025. Målet er så vidt muligt også at få projekter ind i MARS 2.0, som er uden statsligt tilskud eller statslig forankring, herunder projekter under fonde, såsom fx Klimaskovfonden, Den Danske Natur-fond, private fonde og EU-finansierede projekter (LIFE). Indtil MARS 2.0 er færdigudviklet kan private projekter registreres i kategorien "øvrige permanent udtagning".

Ansøgning og oprettelse af kystvandråd

SGAV offentliggør vejledning i at ansøge, oprette og drive et kystvandråd, når ansøgningsrunden åbner primo 2025. Kommunerne kan i tilfælde af tvivlsspørgsmål henvende sig direkte til SGAV via styrelsens call-center.

Realisering af projekter

Realiseringen af omlægningsplanerne sker ved de tilskudsordninger, som staten stiller til rådighed for lodsejere og projektejere. Implementeringen baserer sig derfor på frivillighed for lodsejerne. Tilskudsordningerne indrettes mhp. at sikre en implementering, der er enkel, hurtig og omkostningseffektiv gennem arealsynergier. Projektejerens adgang til jordfordeling bliver helt central for indsatsens fremdrift. Staten og KL afklarer snarest rammerne for, hvordan kommunerne som projektejere kan få en smidig adgang til statslige opkøb og jordfordeling gennem Danmarks Grønne Arealfond med henblik på at sikre den nødvendige fremdrift i projekterne.

Opfølgning på den kommunale værktøjskasse

Med aftalen får kommunerne en central og vigtig rolle i at udarbejde og realisere arealomlægningen sammen med de andre centrale aktører. KL og ministeriet samler løbende op på, om kommunernes redskaber og handlemuligheder er tilstrækkelige til, at de kan udføre deres del af arbejdet. Dette fx i relation til ovenstående, samspillet med Danmarks Grønne Arealfond, og i opsamling på drøftelser af barrierer i taskforce, national styregruppe samt politisk forum for arealudtag.

¹ Indtil da vil informationen – vejledning, regler, mv. være tilgængelig på de eksisterende hjemmesider udtagning.dk og vandprojekter.dk.

Faktaark om kystvandråd

Ministeriet for Grøn Trepark og KL har den 13. december 2024 indgået Rammeaftale om kommunernes opgaver i omlægningsindsatsen i medfør af *Aftale om et Grønt Danmark* og *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*. Dette faktaark uddyber elementer i aftalen.

Rolle og ansvar

Kystvandrådene er rådgivende partnerskaber, der arbejder på tværs af et eller flere vandoplande i områder med et stort kvælstofindsatsbehov. Kommunerne har ansvaret for kystvandrådene og leder møderne i rådene. Hvert kystvandråd er forankret i en sekretariatskommune. Der findes 4 eksisterende kystvandråd, og kommunerne har mulighed for at søge om at oprette op til 14 nye kystvandråd.

Kystvandrådenes rolle er at rådgive kommuner og de lokale treparter ved at bidrage med viden om lokale virkemidler og analyser, der kan understøtte den lokale indsats for sundere kystvand. Et kystvandråd kan bestå af op til 20 medlemmer fra lokale foreninger, erhvervs- og interesseorganisationer således, at der sikres en ligelig repræsentation.

Kystvandrådenes opgaver er:

- at gennemføre lokalt forankrede analyser med henblik på at afdække, om der kan findes alternative veje til at opnå målopfyldeelse, som defineret i EU's vandrammedirektiv.
- at afprøve konkrete nye og alternative veje og metoder gennem forsøgsprojekter.
- at bidrage til at skabe en fælles forståelse for de lokale udfordringer i kystvandet og dermed forankre ansvar og generere ejerskab i lokalsamfundet.
- at arbejde for at sikre realisering af de nødvendige indsatser i den efterfølgende implementeringsfase.
- identificerer potentielle virkemidler og supplerende indsatser, som fx muslinger, udplantning af ålegræs og biogene rev, foretager lokale analyser mv.

Kystvandrådene fortsætter således som udgangspunkt deres arbejde. Kystvandrådene skal være i tæt dialog med de lokale treparter om deres konkrete arealerfaringer med henblik på at sikre implementérbar rådgivning fra kystvandrådene.

Tidsramme

Kystvandrådene nedsættes efter ansøgning fra en kommune og arbejder i perioden foråret 2025 til ultimo 2027. Centrale milepæle for kystvandrådene er:

- frem til udgangen af 2025 at bidrage med lokalt forankrede analyser og rådgivning til de lokale treparter arbejde med omlægningsplanen.
- frem mod genbesøget af kvælstofindsatsen i sommeren 2026 at bidrage med forslag til virkemidler med tilhørende analyser for det opland, kystvandrådet er nedsat i, således at arbejdet kan indgå i forslag til Vandområdeplanerne 2027-2032, som sendes i høring med udgangen af 2026. Frist for aflevering af kystvandrådets forslag til virkemidler er maj 2026.
- frem mod udgangen af 2027 kan kystvandrådet bidrage med analyser, og forsøgsprojekter, samt bidrage til at sikre effektiv implementering af arealomlægning og evt. nye virkemidler.

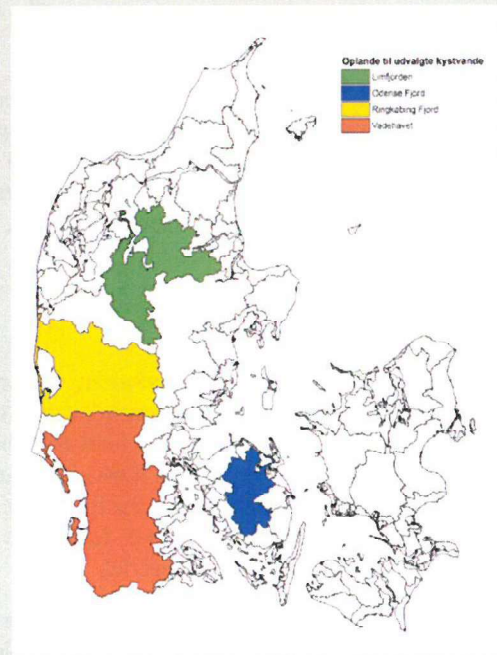
Herudover vil kystvandrådene løbende fungere som rådgivere og videnressourcer for de lokale treparter.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) understøtter kystvandrådene og har ansvaret for at bistå og følge med i arbejdet ved nedsættelse af en styregruppe ledet af SGAV og med deltagelse af KL og kystvandrådenes sekretariatskommuner. SGAV udarbejder en grundpakke, som kystvandrådene kan tage udgangspunkt i. SGAV bidrager endvidere med en tværgående opsamling af alle kystvandrådenes arbejder og konkrete forslag til indsatser. Endvidere kvalitetssikrer SGAV kystvandrådenes forslag til indsatser med tilhørende analyser, der afleveres maj 2026, således at de i relevant omfang kan indgå i forslag til Vandområdeplanerne 2027-2032.

Åbning af ansøgningsrunde i 2025

Primo 2025 åbnes for ansøgning om at komme i betragtning som kystvandråd i 2025-2027, således at kystvandrådene nedsættes i første kvartal 2025. Der vil kunne søges midler om sekretariatsdrift og forsøgsprojekter. Det er kommunerne, som kan ansøge om at nedsætte et kystvandråd. Ansøgningsmateriale og vejledning bliver tilgængeligt på SGAVs hjemmeside.

Rammer for kystvandrådernes opgaver følger det til enhver tid gældende lovgrundlag.

Eksisterende kystvandråd nedsat i oplandet til den centrale del af Limfjorden, Odense Fjord, Ringkøbing Fjord og Vadehavet